

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOSOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ČESKÉ PŘEKLADY FRANCOUZSKÉ POEZIE V ČASOPISE MODERNÍ REVUE
(1894 – 1925)

Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Drsková, Ph.D

Autor: Veronika Říhová

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 4.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, dne 11. května 2018

.....

Veronika Říhová

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce paní Mgr. Kateřině Drskové, Ph.D. za její vstřícný a tolerantní přístup, cenné podněty, připomínky a zejména za ochotu a čas, který mi v průběhu celé bakalářské práce věnovala.

Poděkování patří také celé mé rodině, a to za jejich neskutečnou podporu a motivaci.

Anotace

Cílem této bakalářské práce bude zjistit, jak přispěla *Moderní revue* k uvádění francouzských autorů a jejich tvorby do českého prostředí.

V prvních kapitolách se věnuji francouzské literatuře na počátku 20. století, popisuji, jakým způsobem *Moderní revue* fungovala a také uvádím rejstřík veškerých francouzských básní, které v revue vyšly. V druhé části se zaměřuji na analýzu, konkrétně představuji básníky, kteří byli v periodiku překládáni a následně blíže informuji o českých překladatelích, o jaké překlady se konkrétně zasloužili, a na které básníky se orientovali. V závěru se pokusím shrnout přínos *Moderní revue* k uvádění francouzské poezie 19. a počátku 20. století do českého prostředí.

Klíčová slova

Moderní revue; překlady; poezie; periodikum

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to find out how the *Modern Revue* contributed to the introduction of French authors and their influence on the Czech environment.

In the first chapters I deal with the French literature at the beginning of the 20th century, describe how the *Modern Revue* worked and I also state the list of all the French poems that were published in the Revue. In the second part, I focus on the analysis, namely the poets who have been translated in the periodical, and then I briefly inform about the Czech translators, what translations they have specifically contributed and which poets were oriented to. In conclusion I will summarize the contribution of the *Modern Revue* to the introduction of French poetry in the 19th and early 20th centuries into the Czech environment.

Keywords

Modern revue; translations; poetry; periodical

Obsah

Úvod	7
1. Charakteristika literatury na počátku 20. století	9
2. Moderní revue pro umění, literaturu a život	11
3. České překladatelství 20. století	15
4. Francouzská literatura v časopise Moderní revue.....	17
5. Přehled překladů.....	21
6. Analýza	28
6.1. Překládání básníci	28
6.2. Čeští překladatelé	35
Závěr	41
Resumé.....	43
Seznam použité literatury a internetových zdrojů	45
Literatura	45
Internetové zdroje.....	46

Úvod

Úvodem je nutno zmínit, že francouzská literatura obecně patří na českém území k jedné z nejdůležitějších a nejvyhledávanějších. Za tento úspěch můžeme vděčit celé řadě českých spisovatelů, překladatelů, básníků a dalším osobám literárně se orientujícím. Zejména devatenácté a první polovina dvacátého století k sobě přiblížily tyto dvě národnosti. Pokud mluvíme o národní literatuře, je třeba vědět, že významnou součástí literárního života tvoří také literární časopisy, ve kterých najdeme nejružnější studie, ukázky ze zahraniční tvorby, polemiky, kritiky aj. Některé časopisy se mimo literaturu zaměřovaly také na výtvarné či hudební umění.

Literární měsíčník *Moderní revue* poprvé vyšel dne 8. října roku 1894, a to za pomoci zakladatele a protagonisty, Arnošta Procházky. Jedním z cílů tohoto symbolistně-dekadentního autora bylo vytvořit prostor pro mladší generaci, která doposud nikde nevystupovala. Za své hlavní úkoly si časopis stanovil „*předváděti autory svrchovaně vyhrazené a umělecké, především u nás neznámé*“¹

Tato bakalářská práce se bude věnovat českým překladům francouzské poezie v časopise *Moderní revue*. Nejprve se pokusím podat detailní charakteristiku tohoto měsíčníku, kde se budu věnovat osobnostem a autorům, kteří měli co do činění s *Moderní revue* a poté se blíže zaměřím na obsah periodika, zejména články a další texty, které se obsahově týkaly francouzského jazyka a francouzského prostředí. V prvních dvou kapitolách se zaměřím na charakteristiku literatury ve sledovaném období a také na hlavní rysy *Moderní revue*. Podrobněji se budu věnovat periodiku a autorům v něm píšícím. V této kapitole také částečně rozeberu českou literaturu v období devatenáctého a dvacátého století. Následná kapitola bude mít za cíl seznámit čtenáře s měsíčníkem, jeho založením, průběhem jeho existence a autory v něm publikujícími. Jednu kapitolu také věnuji tématu překládání a jeho problematice. Dále se zaměřím na základní přehled překladů z francouzštiny a na články, které vyšly v *Moderní revue* během celé její existence (1894–1925). Mimo básnickou tvorbu se v *Moderní revue* objevovaly také články filosofického typu, próza a kritiky od nejružnějších autorů. Sestavím také rejstříky autorů, děl a překladatelů. Ve druhé části budu zkoumat důležitost francouzských autorů, kteří autoři tu byli zastoupeni, a která

---

¹ URBAN, M. U.; MERHAUT, L., *Moderní revue pro literaturu, umění a život.*, s. 10

jejich díla, v neposlední řadě se zamyslím nad tím, zda se jednalo o první uvedení daného autora či textu nebo zda šlo o snahu revidovat starší překlad. Na základě analýz se pak pokusím zhodnotit přínos *Moderní revue* pro uvádění francouzské literatury do českého prostředí.

1. Charakteristika literatury na počátku 20. století

Česká literatura se na počátku 20. století střetává se společenskou krizí, která se dále prohlubuje o sociální problémy. S touto morální krizí se setkává i moderní literatura společně s dalšími uměními. Představitelé české literatury se stavěli v této době proti společnosti, což vedlo ke kritice sociální situace a tzv. maloměšťáctví.² V literatuře se začalo objevovat nové hnutí, a to dělnické, které následně vedlo k anarchismu, jenž si kladlo za cíl rozbití státu a společnosti jako takové.³

Na českém území ve 20. století bylo několik literárních směrů, jednalo se o tvorbu realistickou, která byla následně zastoupena naturalismem, jež je založen na bázi přírodovědného pojetí člověka. Na druhé straně tu existoval také symbolistní a dekadentní literární směr, který se od ostatních proudů diferencoval. V symbolismu se jednalo zejména o subjektivní skutečnosti, fantazii a představivosti. Tento směr dále využíval prostředků jako jsou různé znaky a symboly.⁴ V českém prostředí byl symbolismus spojován zejména se sociální a národní problematikou. Dekadentní část českého symbolismu zastupovali umělci kolem časopisu *Moderní revue*.

Pokud mluvíme o symbolismu, měli bychom zároveň představit další směr, který tak jako řada dalších vznikl ve francouzském prostředí, a tím je impresionismus. Ten je charakteristický svými znaky, dojmy, náladami či subjektivními pocity. Významnými zástupci tohoto směru byli Paul Verlaine, Maurice Maeterlinck nebo Anton Pavlovič Čechov. Mezi české zástupce patří Antonín Sova či Karel Hlaváček.⁵

Dále bychom neměli opomenout také secesi, která vznikla spojením tří literárních proudů, realismu a již zmíněného symbolismu a impresionismu. Secesi je možné nalézt nejen v literárním umění, ale také v architektuře či hudebním umění.⁶ Později secese přecházela v další umělecké směry, především výtvarné – expresionismus, fauvismus či kubismus. Po stránce literární se snažil expresionismus ukázat duchovnost člověka.⁷

---

² BLAŽÍČEK, Přemysl a kol., *Dějiny české literatury IV.* 1. vyd. Praha: Victoria publishing, a.s., 1995. s. 15

³ *Tamtéž*, s. 16

⁴ *Tamtéž*, s. 16

⁵ *Tamtéž*, s. 18

⁶ LEHÁR, Jan a kol., *Česká literatura od počátků k dnešku.*, s. 389

⁷ BLAŽÍČEK, P. a kol., *Dějiny české literatury IV.*, s. 18

Pokud mluvíme o literární tvorbě, je nutné zmínit také literární kritiku a představitele s ní spojené. Vůbec nejznámějším a pro českou literaturu nejdůležitějším zástupcem kritiky byl F. X. Šalda, který se též angažoval v *Moderní revue*. Šaldovi vyhovovala nová forma programu mladých umělců, hlavně proto, že jejich tvorba vyhovuje jeho kritice.⁸ Kritika pro Šaldu znamenala jeho život, skrze kritiku se snažil vyjádřit své pocity, svou osobnost a pojetí umění. Díky kritice si pokládal otázky o umění a o vztahu umělce k umění či ke společnosti.⁹

V době poválečné se v české literatuře začíná objevovat a stává se velmi oblíbenou tvorba časopisů. Ne všem se ale dařilo, a tak docházelo k jejich následným zánikům. K těm nejstarším patří časopis *Lumír*, který vycházel až do roku 1939. Dalšími byly časopisy *Květy* nebo *Osvěta*. Na českém území se vyskytovala i periodika mladší, jakým byla i *Moderní revue*, o které se později zmíním v samostatné kapitole. Obsah periodik byl různý, zpočátku se časopisy tematicky zaměřovaly spíše na otázky sociální a politické, čistě literární periodika se zde objevovala až v pozdější době.¹⁰

---

⁸ *Tamtéž*, s. 25

⁹ BURIÁNEK, František, *Česká literatura první poloviny XX. století.*, s. 36

¹⁰ BLAŽÍČEK, P. a kol., *Dějiny české literatury*, s. 172

2. Moderní revue pro literaturu, umění a život

„Tak co myslíš, Jiří, neudělali jsme hloupost, že jsme začali revue vydávat?“¹¹

Tento literární měsíčník, který byl ve své době na českém území velmi stabilní, fungoval zhruba 30 let. Vycházel v období od roku 1894 do roku 1925¹² a věnoval se současnému literárnímu umění, ať už domácím nebo překladovému. Mimo jiné se věnoval také umění výtvarnému, veškerým kritikám a také různým teoriím, zejména filosofickým. První číslo měsíčníku *Moderní revue* vyšlo 8. října 1894 v Praze a shromažďovalo kolem sebe především umělce dekadentní a symbolistní větve. O založení tohoto periodika se tedy nezasloužil nikdo jiný, než literární kritik a překladatel symbolistně-dekadentní literatury Arnošt Procházka za pomoci svého přítele Jiřího Karáska ze Lvovic.¹³ Pojďme si tedy ve zkratce přiblížit tuto významnou osobnost, jež svými postoji a názory velmi ovlivnila povahu *Moderní revue*.

Arnošt Leopold Antonín Procházka se narodil dne 15. listopadu roku 1869 v Praze. Dětství prožil v bohaté měšťanské rodině, která ho vychovávala podle německých způsobů a pravidel. Po základní škole se Procházka nejprve rozhodl pro studium německého gymnázia, na kterém se dlouho neudržel, a následně byl vyloučen. Rozhodl se tedy přestoupit na střední školu na Malé Straně, kde došlo k osudovému setkání s jeho pozdějším přítelem a spoluzakladatelem *Moderní revue*, Jiřím Karáskem. Rok 1894 se v jeho životě stává osudovým, spolu s Karáskem přichází s myšlenkou založit literární časopis – *Moderní revue*, která na české území působila až do jeho smrti, do roku 1925. Procházka udržoval korespondenci se zahraničními autory (M. Maeterlinck, S. Przybyszewski, aj.), kteří se později se svými příspěvky také stali součástí *Moderní revue*.¹⁴ Jedním z důležitých úkolů *Moderní revue* bylo ukázat světu autory, kteří u nás nebyli příliš známí, stejně tak jako právě tento měsíčník. Navíc časopis nebyl nijak konkrétně zaměřen, tudíž se nebránil jakýmkoliv moderním záležitostem.

---

¹¹ URBAN, M. U.; MERHAUT, L., *Moderní revue pro literaturu, umění a život.*, s. 10 (rozhovor mezi Jiřím Karáskem ze Lvovic a Arnoštem Procházkou, kteří vzpomínají na počátky *Moderní revue*)

¹² LEHÁR, J a kol., *Česká literatura od počátků k dnešku.*, s. 391

¹³ *Tamtéž*, s. 391

¹⁴ OPELÍK, J. a kol., *Lexikon české literatury 3/II.*, s. 1093

Rok 1894 byl pro toto periodikum velmi důležitým, Arnošt Procházka přišel s nápadem založit literární a kritický časopis. Důvodů pro Procházkovu rozhodnutí bylo několik, jedním z nich byla ztráta jeho publikačních možností v *Literárních listech*, která byla výsledkem Šaldova jednání. Tentýž rok se Procházkovi společně s Karáskem podařilo vytvořit koncepci revue a její poslání formulují v *Literárních listech*. Procházka často hledal inspiraci v zahraničí, a proto se při vzniku *Moderní revue* nechal velmi inspirovat francouzským časopisem *Mercure de France*. Následně Procházka s Karáskem uskupili vydavatelské družstvo, jehož členy se stali Antonín Sova, Bohuslav Chaloupka, Hugo Kosterka, Karel Kamínek a další. Rok 1895 nepřinesl časopisu mnoho úspěchů, a to z finančních důvodů. Situace se zlepšila díky *Knihovně Moderní revue*, která se začala vydávat, a která je vedena Arnoštem Procházkou. Avšak Knihovna *Moderní revue*, která byla založena za účelem pomoci při finančních potížích, neuspěla a hospodaření po 1. ročníku nakonec končí deficitem, který byl uhrazen akcionáři vydavatelského družstva. Během následujících let působení tohoto periodika docházelo k dalším finančním problémům, ať už menšího nebo většího charakteru.

Prvních příspěvků do začínajícího časopisu se ujala zprvu pouze malá část autorů; Otakar Březina, Karel Hlaváček nebo Antonín Sova.¹⁵ Měsíčník však věnoval pozornost zejména literatuře překladové. Mezi přední umělce, se kterými navázala *Revue* kontakt, patřili zejména francouzští, němečtí, španělští nebo skandinávští autoři. Dále byl měsíčník spojován s díly filosofických osobností jako byl například Friedrich Nietzsche, a dále se v periodiku objevovala díla Oscara Wilda nebo Alfreda Jarryho.¹⁶

Moderní revue se nezaměřovala pouze na psané slovo, poukazovala také na výtvarné umění, která psané slovo doplňovala.¹⁷ Již od třetího svazku byl vedle psaného slova zaveden také výtvarný doprovod, který měl obrovský úspěch. Částečně se *Moderní revue* též podílela na různých výstavách Augusta Rodina a Edvarda Muncha. *Moderní revue* se nezaměřovala pouze a jen na literární činnost, svou pozornost směřovala taktéž k divadelní a hudební kritice, stejně jako ke společnosti či politice.¹⁸

---

¹⁵ URBAN. M. U.; MERHAUT, L., *Moderní revue pro literaturu, umění a život*, s. 14

¹⁶ *Tamtéž*, s. 10

¹⁷ LEHÁR, J. a kol., *Česká literatura od počátků k dnešku*, s. 391

¹⁸ URBAN. M. U.; MERHAUT, L., *Moderní revue pro literaturu, umění a život*, s. 10

Od roku 1902 se do popředí dostává Miloš Marten, který se ujímá hlavní role společně s A. Procházkou. Tato role s sebou přináší také nové proměny. Marten časopis vede směrem k poetice novoromantismu a novoklasicismu, později i k momentům katolického mysticismu.¹⁹ Příchod Miloše Martena ale není jediná změna v tomto roce, do časopisu přestávají přispívat autoři, kteří byli právě u zrodu. Jedná se o Otakara Březinu, Antonína Sovu nebo Viktora Dyka. Naopak se na scénu dostávají nové osobnosti z mladé generace; objevují se zde příspěvky Karla Tomana nebo Jiřího Martena²⁰

Jedním z cílů, které si toto periodikum kladlo, bylo dát prostor mladé generaci a její začátečnické tvorbě, což se v pozdější době změnilo. V 19. svazku A. Procházka nařizuje netisknout začátečnickou tvorbu, ale zaměřit se na texty osobností již známých.²¹ V prosinci roku 1899 poskytl časopis svým čtenářům speciální číslo, které neslo název *Convivium*.²² Konkrétně toto číslo prezentovalo antologii z moderní francouzské poezie, vybrané a přeložené básně asi čtyřiceti básníků současné poezie. Básně byly překládány Arnoštem Procházkou, Jiřím Karáskem nebo Emanuelem z Lešehradu.

Rokem 1925 vše spojené s *Moderní revue* končí. Arnošt Procházka umírá, a zároveň vychází poslední svazek, který uzavírá vydávání *Moderní revue*. Jedná se o svazek čtyřicátý, jehož první čtyři čísla redigoval ještě sám Procházka, zbývající čísla již vycházela pod vedením Procházkových dlouholetých spolupracovníků; Viktora Dyka, Jiřího Karáska ze Lvovic a Jarmila Krecara. Co se týče grafické podoby, té se ujal František Kobliha. Tato poslední čísla vyšla jako vzpomínka právě na A. Procházkou, a to pod názvem *In memoriam Arnošta Procházky*. Během několikaletého působení *Moderní revue* se v periodiku vystřídala řada literárních umělců, ať už domácích či zahraničních. Avšak musíme odlišovat činnost a cíle, se kterým jednotliví umělci přicházeli. Čeští literáti zde působili v jiném smyslu než ti zahraniční. Mezi české umělce, kteří do revue přispěli, patřili zakladatelé Arnošt Procházka s Jiřím Karáskem ze Lvovic, pozdější redaktor Miloš Marten, Stanislav Kostka Neumann, Karel Hlaváček a řada dalších. Zahraniční příspěvky byly stejně tak důležité, i když

---

¹⁹ *Tamtéž*, s. 18

²⁰ URBAN. M.U.; MERHAUT, L., *Moderní revue pro literaturu a život.*, s. 18

²¹ *Tamtéž*, s. 19

²² *Moderní revue VI, 1899-1900, svazek 11*, s. 65-122

jejich autoři do *Moderní revue* nepřispívali svými díly tak, jako ti čeští. Jejich texty byly pouze překládány a otiskovány. Na rozdíl od prací českých autorů, kteří časopis obohacovali také nejrůznějšími kritikami a úvahami nad ostatními díly. Předními autory, kteří byli překládání, byli tzv. prokletí básníci; Paul Verlaine, Charles Baudelaire, Arthur Rimbaud, Stéphane Mallarmé a jiní.²³

Časopis *Moderní revue* vycházel především jako měsíčník, avšak v letech 1915-1916 vyšel jako dvojměsíčník. Následující rok se opět vrací do starých kolejí a pokračuje jako měsíčník.²⁴ Dalo by se říci, že *Moderní revue* nemá jasně vytyčený program, ale z textů můžeme vidět, že hlavním rysem je jakási odtazítost od ostatních programů a také osamocenost. Můžeme tedy říci, že se jedná o jakýsi druh individualismu a snahy o nezávislost.²⁵

---

²³ URBAN, M. U.; MERHAUT, L., *Moderní revue pro literaturu, umění a život.*, s. 23

²⁴ *Tamtéž*, s. 350

²⁵ *Tamtéž*, s. 69

3. České překladatelství na počátku 20. století

Historie překladu hraje velmi významnou roli v každé literatuře. Zejména v české literatuře je na práci s překladem kladen obrovský důraz. Překlad měl v historii na českém území mnoho funkcí, byl například prostředkem k rozvíjení jazykové kultury.²⁶ Překladatelství lze chápat dvěma způsoby, jako činnost tvůrčí a zároveň také reprodukční (tlumočí originál). Dle toho, jaká ze dvou činností převažuje, jsou s překladem spojeny překladatelská „věrnost“ a „volnost“.²⁷ Každý překládaný text by měl zůstat věrný svému originálu, proto se „věrnost“ bere jako jeden ze základních principů při překladu.²⁸

Překlady francouzské literatury do českého jazyka byly na našem území zaznamenány již na samém počátku obrozeneckého překladu, avšak v porovnání s překlady například z jazyka německého se přibližně do 1. poloviny 19. století nepřekládala tolik a neměla až takový význam. I přesto, že některé knižní překlady z francouzské literatury velmi ovlivnily vývoj českého překladatelství, a to zejména překlad Chateaubriandovy *Ataly* od Jungmanna, pouze malá část vzdělaného obyvatelstva si díla mohla přečíst. Pro překlady z francouzského jazyka je velmi typické, že často nebyly pořizovány přímo z originálu, ale přes jazyk jiný, a to nejčastěji německý či polský.²⁹

Mezi přední autory, kteří byli v *Moderní revue* překládáni, se zapsal například J.-K. Huysmans, M. Barrès, dále do časopisu přispěl Baudelaire svým dílem *Malé básně v próze*. Dále jsou zde zastoupeni R. de Gourmont, P. Claudel a další. *Moderní revue* zastoupila skupinu *lumírovců* a zaujala tak místo „informátorů“ o veškerém dění v odvětví literárního modernismu. Díky této pozici mohla *Moderní revue* prostřednictvím cizích a zejména francouzských vzorů inspirovat českou literaturu.³⁰

Období mezi dvěma světovými válkami bylo pro překlad z francouzštiny velmi významným obdobím, ve kterém byli představitelé ve své činnosti velmi aktivní, a to zejména v překladu francouzské poezie. Naopak od předchozích let, kdy překlady nebyly až tak úspěšné, nastává období velmi příznivé pro další rozmach překladu, kdy

---

²⁶ HRALA, Milan a kol., *Kapitoly z dějin českého překladu.*, s. 7

²⁷ LEVÝ, J., *České teorie překladu.*, s. 233

²⁸ *Tamtéž*, s. 234

²⁹ *Tamtéž*, s. 77-78

³⁰ *Tamtéž*, s. 105

se na scéně objevuje především francouzská poezie.³¹ Meziválečné období bylo ve znamení hojnosti, v tomto období zde přispělo mnoho vynikajících autorů, jež je třeba zmínit. Jednalo se o tři generace (K. Čapek, V. Dyk, A. Procházka, O. Fischer, Z. Kalista, J. Hořejší, J. Palivec, V. Nezval a mnoho dalších).³²

Koncem 19. století a začátkem století 20. se překladatelská tvorba výrazně diferencovala od té předešlé. *Protože se starší generace překladatelů věnovala překladům nejvýznamnějších a nejslavnějších děl, musela generace mladší počítat daleko soustavněji s tzv. překladatelskou tradicí daného díla a na ni buď navazovat, nebo ji revidovat.*³³ Toto období bylo doprovázeno řadou revizí, a proto se tato etapa také nazývá „obdobím revize“.³⁴ Zástupci *České moderny* poté zavádějí nový pojem související s českým překladatelským myšlením, a to kongeniálností „*jedná se o tzv. duševní spříznění s autorem předlohy*“³⁵ Tento pojem rovněž přebírají i další umělci orientující se na překlady. Členové *České moderny*, a současně periodika *Moderní revue* jako byli A. Procházka či J. Karásek, preferují spíše prozaický přenos poezie než překlad formálně přesný.

Při překladu se umělci také setkávali s cizími jazykovými prvky, které se v překladu objevovaly několika způsoby, nejčastěji se jednalo o přebírání cizích slov a prostředky pravopisné.³⁶ Zajímavé je, že skupina dekadentů používala pravopis cizí také u slov, která u nás byla zdomácnělá, např. bizarní, intelligence, aj. Důvod tohoto postupu byl jednoduchý, dekadenti se snažili uvést i slova zdomácnělá jako neznámá, a tedy je „zexotičnit“. Byl to zejména A. Procházka, který se tímto postupem vyznačoval. Dále jsme se mohli setkat s jinými zvláštními postupy, jako bylo například nadměrné zčešťování. S tímto způsobem překladu se ztotožňoval kupříkladu Emanuel z Lešehradu, taktéž jeden z překladatelů působící v *Moderní revue*. Kromě těchto dvou nejpoužívanějších způsobů byly také užívány různé novotvary, archaismy nebo nadměrné užívání velkých písmen.³⁷

---

³¹ *Tamtéž*, s. 108

³² *Tamtéž*, s. 112

³³ *Tamtéž*, s. 187

³⁴ *Tamtéž*, s. 187

³⁵ *Tamtéž*, s. 195

³⁶ *Tamtéž*, s. 198

³⁷ *Tamtéž*, s. 199

4. Francouzská literatura v *Moderní revue*

Pro symbolistně orientované autory hrála básnická tvorba velmi významnou roli, a proto se v tomto periodiku setkáváme nejčastěji právě s poezií. Mimo jiné však časopis obsahuje jiné články, nejčastěji se jedná o články pojednávající o filosofii, dále jsou to nejrůznější kritiky a také próza. Ze začátku si *Moderní revue* nevedla nejlépe, také obsahově bylo periodikum slabší. Jednalo se zhruba o tři až pět příspěvků na jedno číslo, později se ale množství příspěvků zvyšovalo. První číslo *Moderní revue* nebylo obsahově plné, naopak se jednalo spíše o tenký svazek, kdy zakladatelé chtěli české prostředí s tímto druhem periodika seznámit a ukázat jim něco nového. Další čísla však přinášela novinky, se kterými se čtenáři setkávali poprvé.³⁸

„Konce století jsou si rovny, jsou vždy kalné a kolísavé. Toť známé již slovo, stejně jako slovo, že stojíme v době přechodů. Ale správné. Ne zajisté proto, že se končí počet roků, vyměřených jednomu věku; z důvodů vnitřních, že dosavadní kultura ve starých kolejích došla konce, že není jí možno nynější cestou dále se bráti.“³⁹ Tato slova použil Procházka při své úvaze „o české poezii uprostřed let devadesátých“. Jeho slova se dala chápat jako jakási narážka na konec 18. století, kdy došlo k narušení staletých kulturních a politických základů Evropy. „Staré se kácí, ztrácí tvar, vůni, barvu i smysl a v kalné mlze se bolestně rodí nové, zatím jen tušené a toužené.“⁴⁰ Tímto způsobem se tak pokusil charakterizovat nastupující *modernu*. Procházka se snažil, aby se v *Revue* objevovala ideovost, kterou viděl ve francouzských *revuích*, ve kterých se prosazovala mladá generace. Dalším cílem byla kritika předchůdců, a ne vlastních stoupenců.⁴¹ „*Moderní revue* se neměla omezovat na pouhé kritizování předchůdců a současníků, ale naopak se měla snažit realizovat umělecky to, co hlásala v kritice“.⁴² *Moderní revue* měla v mladém generaci obrovský význam. Funkce autorů působících v periodiku byly velmi různorodé. Hlavní funkci, kterou zastával například spoluzakladatel Jiří Karásek, bylo doplňování stránek, které neměly obsah, nebo jim něco chybělo. Jednalo se o příležitostné příspěvky, kterými byly většinou krátké básně nebo kritiky. Občas byl Karásek nucen zaplnit celou stránku, což znamenalo přispět romány nebo dramaty vlastními. Ve svazcích *Moderní revue* uveřejnil Karásek některá

---

³⁸ KARÁSEK ZE LVOVIC, Jiří, *Počátky Moderní revue. Rozpravy Aventina. 1931-1932*, roč. 7, s. 43

³⁹ URBAN. M. U.; MERHAUT, L., *Moderní revue pro literaturu, umění a život.*, str. 24

⁴⁰ *Tamtéž*, s. 24

⁴¹ *Tamtéž*, s. 58

⁴² KARÁSEK ZE LVOVIC, Jiří, *Počátky Moderní revue. Rozpravy Aventina. 1931-1932*, s. 12

svá rozsáhlá díla; *Melancholický princ*, *Gotická duše*, ale také *Scarabeus*. Během vydávání periodika docházelo také k tomu, že autoři neměli inspiraci, a tak se pouštěli do překladů cizích románů. A díky tomu se čtenáři mohli setkat s díly zahraničních osobností.⁴³

Časopis *Moderní revue* měl jak ohlasy pozitivní, tak musel čelit také značným kritikám. Jednou z nich byly i útoky, namířené zvláště k jednomu číslu, které bylo samostatně věnované O. Wildeovi. Autorům bylo zazlíváno, že obhajují homosexualitu, což bylo v tomto období zásadní tabu.⁴⁴ Postupem času, kdy *Moderní revue* vycházela, se jejími dalšími členy stávali také zahraniční autoři, jedním z hlavních spolupracovníků byl Stanislav Przybyszewský. Díky tomuto umělci byla revue seznámena se spoustou spisovatelů německých či severských, což časopisu jenom prospělo. Další výhodou byla také propagace básní a děl Otakara Březiny, jež se díky Przybyszewskému dostala do povědomí čtenářů nejen českých. Nejednalo se jen o stránku literární, ale také výtvarnou, ve které se Przybyszewský angažoval.⁴⁵

Moderní revue umožnila české literatuře díky svým významným překladatelským příspěvkům obrovský posun. Překlady originálů do českého jazyka byly pořizovány již zkušenějšími autory, nejvíce se tohoto úkolu zhostil samotný zakladatel Arnošt Procházka. Procházka se ve svých překladech nezaměřoval na konkrétní oblast, překládal poezii, ale i prózu. Mezi autory, které Procházka překládal nejvíce, patřili zejména tzv. prokletí básníci, ale i ostatní francouzští umělci, André Gide či Anatole France. V *Moderní revue* se Procházka prezentoval pod řadou pseudonymů, například Lambert Lakosil, Ignát Ctibor, Jindřich Tichý a dalších jmen. Nevystupoval zde pouze jako překladatel, ale projevil se také v oblasti kritiky, a to výtvarné, literární či divadelní.⁴⁶

Jak již bylo zmíněno, měsíčník *Moderní revue* se orientoval z větší části na tvorbu básnickou, a tak se příznivci časopisu mohli setkat se množstvím nových autorů orientujících se tímto směrem. Do popředí časopisu se však dostává známý francouzský „prokletý“ básník Ch. Baudelaire, jehož texty vyplnily stránky časopisu nejvíce. Ch. Baudelaire byl zařazován mezi již zmíněné tzv. prokleté básníky. Prokletí básníci (*les*

---

⁴³ *Tamtéž*, s. 98

⁴⁴ *Tamtéž*, s. 181

⁴⁵ *Tamtéž*, s. 219

⁴⁶ OPELÍK, Jirí. a kol., *Lexikon české literatury 3/II.*, s. 1093

poètes maudits) je pojmenování pro francouzské básníky, kteří působili v poslední třetině devatenáctého století. Poprvé tohoto označení bylo užito v díle P. Verlaine, v eseji *Les poètes maudits (Prokletí básníci)* v roce 1883. Právě tito básníci bývají často spojováni s užíváním drog či alkoholu nebo dokonce s násilím. Obecně jsou vyznačováni neúctou ke společnosti a jejím zvyklostem a pravidlům. Hlavním rysem tohoto způsobu psaní poezie bylo v té době hledat krásu v ošklivosti a psát o tématech do té doby tabuizovaných. Za vůbec prvního básníka, jehož tvorba vykazuje tyto rysy, je považován Ch. Baudelaire. Dále Paul Verlaine nebo J.A. Rimbaud, Tristan Corbière a řada dalších. Ch. Baudelaire se mimo jiné proslavil také svou silnou stránkou překladu E. A. Poea.⁴⁷ Na českém území mezi tzv. prokleté básníky řadíme například K. Hlaváčka, F. Gellnera, J. Karáska ze Lvovic aj.⁴⁸

Baudelaire a jeho díla se v *Moderní revue* objevila dohromady v deseti svazcích. Poprvé se jednalo o svazek šestý z roku 1897, ve kterém byla otištěna jeho báseň „*Litanie k Satanovi*“. Dále *Moderní revue* obohatil dalšími svými známými básněmi, například „*Proklaté ženy*“, „*Z květů zla*“ nebo „*Hymna kráse*“. Poslední svazek, ve kterém se čtenáři mohli setkat s jeho básněmi, byl svazek 34., jednalo se o tři díla; „*Hymna*“, „*Mimojdoucí ženě*“ a „*Nářek jednoho z Ikarů*.“ Tyto básně je možné najít ve sbírce „*Květy zla*“, což je jedna z jeho hlavních básnických sbírek. Jedná se o soubor krátkých básnických skladeb, které využívá k vyjádření své osobnosti a způsobu života.⁴⁹ Sbírkou „*Květy zla*“ byla do českého jazyka překládána několika autory, jedním z nich byl také Vítězslav Nezval či Viktor Dyk, kteří se taktéž podíleli na úspěších měsíčníku. Velkou část jeho básní ale překládal Arnošt Procházka.

Mezi další prokleté básníky se řadil Paul Verlaine a Jean - Arthur Rimbaud. První Verlainovy básně se objevily již ve druhém svazku, ve kterém představil jednu z básní ze své sbírky *Saturnské básně* – „*Soumrak mystického večera*“. A právě Paulu Verlainovi se po jeho smrti rozhodlo vedení *Moderní revue* věnovat jeden samotný sešit, v němž se objevila díla Arnošta Procházky – „*Modlitba k Pánu Ježíši za duši Paula Verlainea*“ nebo „*Epigraf Paulu Verlainovi*“ od S.K. Neumanna.⁵⁰ V *Moderní*

⁴⁷ ŠRÁMEK, J., *Dějiny francouzské literatury v kostce*, s. 210

⁴⁸ KARPATSKÝ, D., *Malý labyrint literatury*, s. 435

⁴⁹ ŠRÁMEK, J., *Dějiny francouzské literatury v kostce*, s. 210

⁵⁰ URBAN, M. U.; MERHAUT, L., *Moderní revue pro literaturu, umění a život*, s. 16

revue byla dále přeložena například básně „Z moudrosti“. V periodiku bylo otištěno přes deset jeho básní. Jejich překladů se ujal literární kritik Jarmil Krecar, jenž také překládal básně Jeana-Arthura Rimbauda. J.-A. Rimbaud do revue přispěl například dílem „Dvě básně prosou“. Překladaři jeho básní byli zejména S. K. Neumann nebo Emanuel z Lešehradu. Dále se překladů zhostil také V. Nezval nebo Svatopluk Kadlec. Jedním z dalších významných francouzských básníků byl Stéphane Mallarmé, významný básník a esejista, který byl považován za nejvýraznějšího zástupce symbolismu. Jeho jméno vstupuje do povědomí čtenářů zejména zásluhou Paula Verlaina a jeho eseje *Prokletí básníci (Les Poètes maudits)* z roku 1884.⁵¹ Překladů tohoto básníka se ujal především Procházka. Jednou z básní, kterou Procházka přeložil, bylo *Odpoledne Faunovo (L'Après-midi d'un faune)*.

Významná část časopisu je věnována autorům českým, ať už se jedná o jejich díla vlastní či překlady autorů cizích. Proto je třeba zmínit také je. Mimo největšího překladatele, který v *Moderní revue* vystupoval, A. Procházky, se časopis setkává se spoustou dalších českých osobností. Jedním z nich byl kupříkladu Viktor Dyk vystupující také pod pseudonymem Viktor Souček. Mimo překlady básní se Dyk věnoval také dramatu a divadelní kritice.⁵² V periodiku nalezneme také hojný počet autorů, kteří nepřekládali, ale naopak se více zaměřovali na obohacování *Moderní revue* texty vlastními (kritiky, eseje, filosofické texty, aj.) Setkat jsme se mohli s autory, kteří v periodiku vystupovali velmi často, téměř v každém čísle, ale i s těmi, kteří do *Moderní revue* přispěli pouze jednou. Jedním z představitelů byl například Karel Hlaváček, který se proslavil jako básník a výtvarný kritik. Svým stylem psaní byl také pokládán za symbolistu a dekadenta.⁵³ Na konci roku 1894 se přidal k součinnosti s periodikem *Moderní revue* a působil zde až do roku 1900. Do *Moderní revue* přispíval zejména poezií, ale také svými výtvarnými díly.⁵⁴ Dalším členem byl například František Kobliha, který se v periodiku zasloužil o stránku grafickou.

---

⁵¹ ŠRÁMEK, Jiří, *Panorama francouzské literatury od počátku po současnost*. s. 386

⁵² URBAN, M. U.; MERHAUT, L., *Moderní revue pro literaturu, umění a život*., s. 353

⁵³ OPELÍK, Jiří a kol., *Lexikon české literatury 2/I: osobnosti, díla, instituce*., s. 197

⁵⁴ *Tamtéž*, s. 198

5. Přehled překladů

Rok 1895

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
První/č.1/str. 15	Cleopatra (Gustave Kahn)	Arnošt Procházka
První/č.2/str. 55	Dobrou noc (Tristan Corbière)	A. Procházka
První/č.2/str. 81	Květ umění (Tristan Corbière)	A. Procházka
První/č.2/str. 104	Napomenutí (Alfred Giraud)	A. Procházka
První/č. 2/str. 104	Opět jedno jaro (Aloisius Bertrand)	A. Procházka

Rok 1895-1896

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Druhý/č.5/str. 102	Soumrak mystického večera (P. Verlaine)	A. Procházka
Druhý/č.5/str. 103	Pantomina (P. Verlaine)	A. Procházka
Druhý/č.5/str. 104	Green (P. Verlaine)	A. Procházka
Druhý/č.5/str. 105	Mdloba (P. Verlaine)	A. Procházka
Druhý/č.5/str. 106	Ludvíku II Bavorskému – Amour (P. Verlaine)	A. Procházka
Druhý/č.5/str. 106	Nascita de Venere (P. Verlaine)	S. K. Neumann

Rok 1897

Ročník/číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Třetí/č. 5/str. 104	Z Písní Bilitiných (Pierre Louÿs)	A. Procházka

Rok 1898

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Čtvrtý/č. 7/str. 11	Proklaté ženy (Ch. Baudelaire)	A. Procházka
Čtvrtý/č. 7/str. 12	Madrigal (É. Dubus)	A. Procházka
Čtvrtý/č. 7/str. 14	Smrt tanečnice (A. Fontainas)	A. Procházka

Rok 1899-1900

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Šestý/č. 11/str. 66	Modlitba (Michel Abadie)	S. K. Neumann
Šestý/č. 11/str. 66	Chvála chotě (Saint-Georges de Bouhélier)	S. K. Neumann
Šestý/č. 11/str. 69	Okolí (Paul Briquel)	S.K. Neumann
Šestý/č. 11/str. 70	Nech jasné slunce zářiti (Charles-Brun)	Emanuel Lešetický z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 71	Smutek večera (Emmanuel Delbousquet)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 72	Nokturno (Édouard Ducoté)	A. Procházka
Šestý/č. 11/str. 72	Cesta hrobů (Édouard Ducoté)	A. Procházka
Šestý/č. 11/str. 74	Šedé lásky (A.S. Fleury)	S. K. Neumann
Šestý/č. 11/str. 75	Triumf života (Paul-Louis Garnier)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 77	Hymna k vítězství (Joachim Gasquet)	Jiří Karásek
Šestý/č. 11/str. 79	Hodiny rozkoše (Ernest Gaubert)	S.K. Neumann
Šestý/č. 11/str. 81	Píseň v hájí (Henri Ghéon)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 83	Vy, zahrady mé (Charles Guérin)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 83	Jarní píseň (A.-Ferdinand Herold)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 85	Důvěrnosti (Charles-Henry Hirsch)	Jiří Karásek
Šestý/č. 11/str. 86	Přítelkyně (Pierre Hortal)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 87	Píseň stavitelova (Edmond Jaloux)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 87	Ty, jež's mne neranila (Francis Jammes)	S. K. Neumann
Šestý/č. 11/str. 91	Prší (Albert Keim)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 91	Píseň (Tristan Klingsor)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 92	Náhrobek hudebníkův (Macr Lafargue)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 93	Kurtisána (Albert Lantoine)	S. K. Neumann
Šestý/č. 11/str. 96	Salomé (André Lebey)	Jiří Karásek
Šestý/č. 11/str. 97	Odmítnutí (A. Lebey)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 97	Obě růže (Marc Legrand)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 103	Vigilie u zbraní (Achille Maffre de Baugé)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 103	Idylla (André Magre)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 104	Očekávání (A. Magre)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 106	Otázky (Camille Mauclair)	Emanuel L. z Lešehradu

Šestý/č. 11/str. 106	Noční tanec (Stuart Merill)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 107	Clown (Alfred Mortier)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 108	Podzimní valčík (Jules Nadi)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 109	Herodes (Louis Payen)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 111	Prosté štěstí (Yvanhoé Rambosson)	S. K. Neumann
Šestý/č.11/str. 112	Je chvíle úzkostná (Louis Raymond)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 113	Siesta na vodě (Adolphe Retté)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 114	Útěcha (Louis Roucau)	Arnošt Procházka
Šestý/č. 11/str. 114	Vidění za soumraku (Frédéric Saisset)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 117	Bukolika (Emmanuel Signoret)	S. K. Neumann
Šestý/č. 11/str. 118	Na náhrobek Virgilův (Emmanuel Signoret)	S. K. Neumann
Šestý/č. 11/str. 118	Chvála Marny (Paul Souchon)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 119	Večery (Marc Varenne)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 120	Jako prolog ku králi Snu (Maurice de Viau)	Emanuel L. z Lešehradu
Šestý/č. 11/str. 121	Krajina (Jean Viollis)	Emanuel L. z Lešehradu

Rok 1903-1904

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Desátý/č.15/str. 169	Scény v soumraku (Henri de Régnier)	Jan Hart
Desátý/č.15/str. 262	Z „Květů zla“ (Charles Baudelaire)	A. Procházka

Rok 1904-1905

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Jedenáctý/č.16/str. 68	Má duše infantkou (Albert Samain)	Jan Hart
Jedenáctý/č.16/str. 70	Procházka u rybníku (A. Samain)	Jan Hart
Jedenáctý/č.16/str. 71	Elegie (A. Samain)	J. Hart
Jedenáctý/č.16/str. 72	Záliba (A. Samain)	J. Hart
Jedenáctý/č.16/str. 73	Arpeggio (A. Samain)	J. Hart
Jedenáctý/č.16/str. 74	Hermafrodit (A. Samain)	J. Hart
Jedenáctý/č.16/str. 139	Kleopatra (A.Samain)	J. Hart
Jedenáctý/č.16/str. 140	Večer (A. Samain)	J. Hart
Jedenáctý/č.16/str. 141	Visé (A. Samain)	J. Hart

Jedenáctý/č.16/str. 141	Věž (A. Samain)	J. Hart
Jedenáctý/č.16/str. 142	Ticho (A. Samain)	J. Hart
Jedenáctý/č.16/str. 143	Xanthis (A. Samain)	J. Hart

Rok 1907-1908

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Čtrnáctý/č.20/str. 548	Vrchol (Pierre Louys)	A. Procházka

Rok 1908-1909

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Patnáctý/č.21/str. 290	Bajadera (Jules Bois)	Lambert Lakosil (A. Procházka)
Patnáctý/č.21/str. 450	Dvě básně prosou (J.-A. Rimbaud)	Lambert Lakosil (A. Procházka)

Rok 1910-1911

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Sedmnáctý/č.22/str. 292	Osudná Helena (Maurice du Plessis)	A. Procházka

Rok 1911-1912

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Osmnáctý/č.25/str. 261	Zmrzelost (Henri de Régnier)	František Jelínek (A. Procházka)
Osmnáctý/č.25/str. 270	Z „Moudrosti“ (P.Verlaine)	Jiří Tiller

Rok 1912-1913

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
Devatenáctý/č.26/str. 81	Hymna kráse (Ch. Baudelaire)	Emil Kleiner
Devatenáctý/č.26/str. 82	V šatech se vlnících (Ch. Baudelaire)	E. Kleiner
Devatenáctý/č.26/str. 153	Tě zbožňuji (Ch. Baudelaire)	E. Kleiner
Devatenáctý/č.26/str. 153	Krajina (Ch. Baudelaire)	E. Kleiner

Rok 1913-1916

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
19.-22./č.27/str. 175	Iluminace (J.-A. Rimbaud)	J.O.Novotný
19.-22./č.27/str. 250	Spleen (Ch. Baudelaire)	E. Kleiner
19.-22./č.27/str. 252	Rudá tma (A. Giraud)	Lambert Lakosil (A. Procházka)
19.-22./č.28/str. 257	Zkrušení (Léon Deubel)	A. Procházka
19.-22./č.28/str. 359	Pojď, zavěsím Ti (F. Jammes)	Bohuslav Reynek
19.-22./č.28/str. 359	Ves v poledne (F. Jammes)	B. Reynek
19.-22./č.28/str. 360	Ve chladném lese u mlýna (F. Jammes)	B. Reynek
19.-22./č.28/str. 364	Janě Fortové (F. Jammes)	B. Reynek
19.-22./č.28/str. 364	Ó dětství vůně (F. Jammes)	B. Reynek
19.-22./č.28/str. 465	Družina (P. Verlaine)	J. Krecar
19.-22./č.29/str. 133	Kočky (Ch. Baudelaire)	A. Procházka
19.-22./č.29/str. 133	Kdys' v noci (Ch. Baudelaire)	A. Procházka
19.-22./č.29/str. 135	Mořský vánek (Stéphane Mallarmé)	A. Procházka
19.-22./č.29/str. 136	Stín stromů v řece (P. Verlaine)	A. Procházka
19.-22./č.29/str. 136	Ó Bože můj, tys porazil mne láskou (P. Verlaine)	A. Procházka
19.-22./č.29/str. 228	Zrcadlo hodin (H. de Régnier)	A. Procházka
19.-22./č.29/str. 231	Hrozba (Léon Dierx)	A. Procházka
19.-22./č.30/str. 107	Lethe (Ch. Baudelaire)	A. Procházka
19.-22./č.30/str. 108	Proměny upírovy (Ch. Baudelaire)	A. Procházka
19.-22./č.30/str. 221	Investitura (J.Moréas)	A. Procházka
19.-22./č.30/str. 269	Lastury (P. Verlaine)	J. Krecar
19.-22./č.30/str. 270	Se sordinou (P. Verlaine)	J. Krecar
19.-22./č.30/str. 271	Sentimentální rozhovor (P. Verlaine)	J. Krecar

Rok 1917

Ročník/Číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
23. /č.31/str. 166	Don Juan v podsvětí (Ch. Baudelaire)	J. Krecar
23. /č.31/str. 233	Tančící had (Ch. Baudelaire)	J. Krecar
23. /č.31/str. 167	Lazar (Léon Dierx)	A. Procházka
23. /č.31/str. 169	Hle, na čediči (A. Fontainas)	A. Procházka

23. /č.31/str. 170	V klášteře (Ch. Guérin)	A. Procházka
23. /č.31/str. 171	Očekávání (G. Lafenestre)	A. Procházka
23. /č.31/str. 174	Náhrobek Edgara Poea (S. Mallarmé)	A. Procházka
23. /č.31/str. 176	Sireny (A. Samain)	A. Procházka
23. /č.31/str. 180	Helena (L. Tailhade)	A. Procházka
23. /č.31/str. 282	Marmoreum Carmen (L. Tailhade)	A. Procházka
23. /č.31/str. 172	Sonet děťátka (Raymond de la Tailhède)	A. Procházka
23. /č.31/str. 180	Helena, smutná královna (P. Valéry)	A. Procházka
23. /č.31/str. 181	Nevinátka (P. Verlaine)	A. Procházka
23. /č.31/str. 182	Green (P. Verlaine)	A. Procházka
23. /č.31/str. 182	Moudrost (P. Verlaine)	A. Procházka
23. /č.31/str. 172	V lese (Louis le Cardonnel)	A. Procházka

Rok 1917-1918

Ročník/číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
24. /č.32/str. 272	Můra (Ch. Baudelaire)	J. Krecar
24. /č.32/str. 140	První noc (J. Laforgue)	A. Procházka

Rok 1918

Ročník/číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
24. /č.33/str. 229	Nokturno (Ch. Cros)	A. Procházka
24. /č.33/str. 89	Bouřlivé počasí (T. Hannon)	A. Procházka
24. /č.33/str. 91	Dvorný spleen (T. Hannon)	A. Procházka
24. /č.33/str. 231	Ex-voto (T. Hannon)	A. Procházka
24. /č.33/str. 89	Offertorium (T. Hannon)	A. Procházka
24. /č.33/str. 90	Rozjitřené moře (T. Hannon)	A. Procházka
24. /č.33/str. 231	Jinoši (Raymond de la Tailhède)	A. Procházka

Rok 1919

Ročník/číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
25. /č.34/str. 395	Hymna (Ch. Baudelaire)	A. Procházka
25. /č.34/str. 396	Mimojdoucí ženě (Ch. Baudelaire)	A. Procházka
25. /č.34/str. 396	Nářek jednoho z Ikarů (Ch. Baudelaire)	A. Procházka
25. /č.34/str. 107	Rodná světnice (Robert de Montesquiou)	A. Procházka
25. /č.34/str. 109	Paní léta (Remy de	A. Procházka

	Gourmont)	
--	-----------	--

Rok 1921-1923

Ročník/číslo/strana	Název a autor díla	Překladatel
27. -29./č.36/str. 292	Verše (P. Quillard)	A. Procházka
27. -29./č.36/str. 296	Blasfemie (J. Richepin)	A.Procházka
27. -29./č.36/str. 287	Elegie (A. Samain)	A. Procházka
27. -29./č.36/str. 294	Panně z ostrova (P. Souchon)	A. Procházka
27. -29./č.36/str. 290	Básně Aristofanovské (L. Tailhade)	A. Procházka
27. -29./č.36/str. 295	Což tužeb potulných (J. de la Ville de Mirmont)	A. Procházka
27. -29./č.38/str. 11	Odpoledne faunovo (S. Mallarmé)	A. Procházka
27. -29./č.38/str. 68	Šalebná mrtvá (P. Valéry)	A. Procházka
27. -29./č.38/str. 69	Zmařené víno (P. Valéry)	A.Procházka

Rok 1924-1925

Ročník/číslo/strana	Název díla a autor	Překladatel
30.-31./č.40/str. 35	Píseň, aby ukolébala mrtvou (G.-Ch. Cros)	A. Procházka
30.-31./č.40/str. 34	Mořský vánek (S. Mallarmé)	A. Procházka

6. Analýza

6.1. Překládání básníci

Jak již bylo řečeno v předešlých kapitolách, v časopise *Moderní revue* se objevovaly texty mnoha autorů. Básníci, jejichž díla byla v periodiku českými literáty překládána, patřili nejčastěji k národnosti francouzské. Do periodika byla otištěna básnická díla zhruba 67 francouzských básníků, přičemž, některá jména se v periodiku objevovala častěji než ta ostatní. *Moderní revue* byla mnohokrát spojována se spisovatelem jako Ch. Baudelaire či P. Verlaine, jejichž překlady se v časopise objevovaly nejvíce, v revue bylo přeloženo sedmnáct básnických děl každého z nich. Oba tito spisovatelé byli zařazováni mezi tzv. prokleté básníky. Charles Baudelaire stál mezi parnasismem⁵⁵ a symbolismem, kdežto Paul Verlaine se považoval spíše za předchůdce básnického symbolismu. Baudelaire napsal například báseň „*Proklaté ženy*“ (*Femmes damnées*), která spadá do básnické sbírky „*Květy zla*“ (*Fleurs du mal*), a která pochází již z roku 1857. Obsahuje pět částí. Později byla v letech 1861 a 1868 doplněna o část šestou. Jedná se tedy o knihu se 6 částmi a 145 básněmi, nejslavnější a nejrozsáhlejší z nich je báseň „*Splín a ideál*“ (*Spleen et Idéal*). Do překladu básně „*Proklaté ženy*“ se pustila řada českých překladatelů, v *Moderní revue* to byl hlavní protagonista, A. Procházka; dalšími například Vítězslav Nezval nebo Svatopluk Kadlec, který se také živil zasíláním svých příspěvků do různých časopisů. Mezi nejvýznamnější české překlady sbírky „*Květy zla*“ patří překlady od Jaroslava Vrchlického a Jaroslava Golla, a to z roku 1896, překlad Jaroslava Haasze z roku 1919 a v neposlední řadě také překlad Svatopluka Kadlece, který vyšel až v roce 1930, tedy po ukončení činnosti periodika. V pozdějších letech vyšly ještě další překlady této sbírky.

---

⁵⁵ *Parnasismus* - literární směr, charakterizovaný ideou „umění pro umění“, znovuoobjevováním uvolněných forem romantické poesie, používání exotických a klasických prvků a vysoce stylizovaným jazykem. Objevoval se především ve francouzské literatuře druhé poloviny 19. století (na pomezí mezi romantismem a symbolismem). Citováno dle: Parnasismus – Wikipedie. [online], [cit. 2018-04-28]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Parnasismus>

Femmes damnées

Comme un bétail pensif sur le sable couchées,
Elles tournent leurs yeux vers l'horizon des mers,
Et leurs pieds se cherchant et leurs mains rapprochées
Ont de douces langueurs et des frissons amers.

Les unes, coeurs épris des longues confidences,
Dans le fond des bosquets où jasant les ruisseaux,
Vont épelant l'amour des craintives enfances
Et creusent le bois vert des jeunes arbrisseaux;

D'autres, comme des soeurs, marchent lentes et graves
À travers les rochers pleins d'apparitions,
Où saint Antoine a vu surgir comme des laves
Les seins nus et pourprés de ses tentations;

Il en est, aux lueurs des résines croulantes,
Qui dans le creux muet des vieux antres païens
T'appellent au secours de leurs fièvres hurlantes,
Ô Bacchus, endormeur des remords anciens!

Et d'autres, dont la gorge aime les scapulaires,
Qui, recélant un fouet sous leurs longs vêtements,
Mêlent, dans le bois sombre et les nuits solitaires,
L'écume du plaisir aux larmes des tourments.

Ô vierges, ô démons, ô monstres, ô martyres,
De la réalité grands esprits contempteurs,
Chercheuses d'infini, dévotes et satyres,
Tantôt pleines de cris, tantôt pleines de pleurs,

Vous que dans votre enfer mon âme a poursuivies,
Pauvres soeurs, je vous aime autant que je vous plains,
Pour vos mornes douleurs, vos soifs inassouvies,
Et les urnes d'amour dont vos grands coeurs sont pleins

— Charles Baudelaire

Proklaté ženy

Jak zamyšlené stádo, ležící na písku,
své oči obracejí k moři obzoru,
a jejich nohy, hledající se, a jejich ruce sblížené
nyvosti sladké mají, trpká zamrazení.

Z nich jedny, srdce, uchvácená důvěrnostmi dlouhými,
Ve hloubi hájů, potoky kde šumí,
bojácných dětství lásku slabikují
a vnikají do zeleného lesa mladých stromků.

Jak sestry jiné pomalu a vážně křičejí
Přes skály, plné zjevení,
Kde svatý Antonín zřel tyčit se jak lávy
svých pokušení purpurné a nahé prsy.

Jsou mezi nimi, při zásvitech loučí kanoucích
jež v němém rozsedině starých jeskyň pohanských
tě ku pomoci horečkám svým řvoucím volají,
o Bakchu, uspavači dávných výčitek!

A jiné, jejich hrdlo škapulíře miluje,

Prokleté ženy

Jak stádo ležící na rozpálené pláži
s očima k obzoru, jenž mizí za mořem,
se mlčky hledají a v styku jejich paží
je sladké toužení a úzkost před hořem;

zrak jedněch uchvácen je dlouhou důvěrností,
jdou hájem, ve kterém jim zurčí potoky,
a slabikují své něžné dětinskosti,
se ztratí v lesíku, jenž padá na kroky;

a jiné, sesterské, jež věší mlčky hlavu,
jdou v skalách, ve kterých je plno zjevení,
kde svatý Antonín zřel stoupat jako lávu
prs, který drásával ho při pokušení;

při svitu smolnice, jež škvaří se a prská,
ve starých jeskyních jak v klínu Sodomy jsou ty,
jež bičuje a rozedírá láska,
ó, Bakchu, umrtvi jim peklo svědomí!

A jiné, chránící své hrdlo škapulíři,

jež, skrývající bič pod šaty svými dlouhými,	a které nosí pod svým šatem bič,
směšuji v lese pochmurném a nocích osamělých	směšují za nocí, jež hyzdí netopýři,
rozkoše pěnu se slzami muk.	své slzy s rozkoší, když ubíjejí chtíč.
O panny vy, o demoné, o obludy, o mučednice,	Ó, panny, démoni a svaté mučednice,
duchové velcí, skutečnosti zhrdající,	velicí duchové, již přezíráte svět,
vy hledající nekonečnost, nábožné a satyrky,	hledači věčnosti, hned devótně se mstíce,
výkřiků brzo plny, brzo plny nářků,	hned plné radosti, hned oběti svých běd,
vy, které v pekle jich má duše stihala,	vy, za nimiž jsem šel tam dolů do předpekli,
ubohé sestry, miluji vás tolik, jak vás želim,	Ó, sestry, mám vás rád a pláči nad vámi
pro vaše zasmušilé boly, naše šisně nezkojené,	pro vaše bolesti, pro slzy, jež vám tekly,
a urny lásky, již jsou plna vaše velká srdce!	pro srdce, veliká jak hrobky s urnami!
- A. Procházka (Moderní revue)	- V. Nezval ⁵⁶

Dalšími jeho básněmi, které se jako překlad objevily v *Moderní revue* byla například „*Hymna kráse*“ (*Hymne à la Beauté*), taktéž z „*Květů zla*“, z části „*Spleen a ideál*“. Překlady této básně se opět ujalo několik překladatelů, v *Moderní revue* to byl Emil Kleiner a mimo něj se jednalo o Svatopluka Kadlece, Vítězslava Nezvala či Jaroslava Vrchlického. Další je „*Spleen*“, báseň Ch. Baudelaira spadající do sbírky „*Květy zla*“. Taktéž vyšlo překladů více, mimo E. Kleinera se o překlad pokusil V. Nezval, J. Vrchlický nebo J. Goll. Časopis obsahoval řadu dalších slavných básní, které *Moderní revue* obohatily. Ročník 19, číslo 26 tomu může být důkazem; v tomto ročníku

---

⁵⁶ BAUDELAIRE, Charles, *Květy zla*, s. 164

byly přeloženy a otištěny čtyři jeho básně („*Hymna kráse*“, „*V šatech se vlnících*“, „*Tě zbožňuji*“ a „*Krajina*“). Všechny těchto překladů se v *Moderní revue* ujal E. Kleiner.

Paul Verlaine je další výraznou osobností, jejíž básnická díla se v periodiku objevila. Spolu s Baudelairem byli pro časopis jedním z největších přínosů. V revue bylo otištěno přes deset jeho básnických děl. Překlady Verlainových básní přispěl zejména Jarmil Krecar, který mimo jiné překládal i některá díla Rimbaudova. Verlaine za svůj život vytvořil dohromady devatenáct básnických sbírek. Nejznámější jeho sbírkou je „*Les poèmes saturniens*“ (*Saturnské básně*) z roku 1866. Z této sbírky byla v časopise přeložena jen jedna báseň, a to „*Crépuscule du soir mystique*“ (*Soumrak mystického večera*). Nejčastěji se čtenáři mohli v časopise setkat s díly ze souboru „*Fêtes Galantes*“ (*Galantní slavnosti*), která vyšla roku 1869. Básní z tohoto díla bylo přeloženo nejvíce. O překlad díla „*Pantomime*“ (*Pantomima*) se postaral A. Procházka, dále to byly básně, jejichž překladu se zhostil J. Krecar, „*Les Coquillages*“ (*Lastury*), „*Colloque sentimenta*“ (*Sentimentální rozhovor*) a „*Les ingénus*“ (*Nevíňatko*). Kromě těchto dvou básnických sbírek se čtenáři mohli setkat s dalšími ukázkami z ostatních souborů. Ze sbírky „*Romances sans paroles*“ (*Romance beze slov*) z roku 1874 byla přeložena báseň „*Green*“, o tento překlad se postaral opět A. Procházka. V revue se objevil překlad jedné básně ze sbírky „*Sagesse*“ (*Moudrost*), z roku 1880. Jednalo se o báseň „*Ô mon dieu, vous m'avez blessé d'amour*“ (*Ó Bože můj, tys porazil mne láskou*), s překladem A. Procházky. Mezi další Verlainovu tvorbu patří například sbírka „*Jadis et naguère*“ (*Kdysi a nedávno*), která se datuje k roku 1884. Nebo také „*La bonne chanson*“ (*Dobrá píseň*), 1870.

Dále periodikum obohacovali další členové spadající do okruhu tzv. prokletých básníků, ale jejich překlady nebyly tak početné. Z Rimbaudových děl byly přeloženy a otištěny pouze dvě z jeho básní, a to „*Dvě básně prosou*“ a známější soubor básní *Iluminace*, jehož publikace se datuje k roku 1886, jedná se o sbírku básní, jak v próze, tak ve verších, kde převládá právě próza. V *Moderní revue* byla přeložena pouze malá část básní z této sbírky; „*Après le Déluge*“ (*Po potopě*), „*Barbare*“ (*Barbarská*), „*Mystique*“ (*Mystická*), „*Being beauteos*“ (*Krásný tvor*), „*Antique*“ (*Antická*), „*Royauté*“ (*Hodnost královská*), „*Ville*“ (*Město*), „*Conte*“ (*Pohádka*)⁵⁷. Sbírkou byla vydána po Rimbaudově smrti, a to Paulem Verlainem. Méně častý byl také Stéphane

---

⁵⁷ Les Illuminations (Rimbaud) – Wikipédia. [online], [cit. 24.4.2018]. Dostupné z: [https://fr.wikipedia.org/wiki/Les_Illuminations_\(Rimbaud\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Les_Illuminations_(Rimbaud))

Mallarmé, jež je považován za nejvýraznějšího zástupce symbolismu. První české překlady jeho básní se datují již k roku 1894 a 1896. V revue se překladů tohoto autora zhostil Procházka, mimo časopis však jeho tvorbu překládal také Vrchlický nebo v pozdějších letech také Emanuel z Lešehradu. V periodiku se čtenáři mohli setkat se čtyřmi jeho díly. Nejznámějším dílem, které v revue vyšlo bylo „*L'Après-Midi d'un faune*“ (*Odpoledne Faunovo*) z roku 1876. Báseň o 110 verších, byla také inspirací k symfonické skladbě. Do tohoto překladu se pustil samotný A. Procházka. O rok později, v roce 1877, vychází dílo „*Le Tombeau d'Edgar Poe*“ (*Náhrobek Edgara Poea*), jehož překlad je též součástí časopisu, a kterým vzpomíná na jednoho ze svých idolů, Edgara Poea. Další básní, již Procházka v revue přeložil byl „*Brise Marine*“ (*Mořský váněk*) ze sbírky „*Poésies*“ (*Poezie*), která byla poprvé publikována v roce 1899.

I když je periodikum často spojováno s tzv. prokletými básníky, nebyli to jediní básníci, jejichž díla čeští spisovatelé překládali. *Moderní revue* zahrnovala také další francouzské literární osobnosti, které díky revue vstoupily na českou literární scénu a české prostředí tak získalo povědomí o zahraničních umělcích a jejich tvorbě. Jednou z velmi kontroverzních francouzských osobností byl básník a prozaik Pierre Louÿs, který také redigoval a vydával revue s názvem *La Conque*. Do této revue přispívali již zmínění Stéphane Mallarmé nebo Paul Verlaine. Louÿs se ve své poezii zaměřoval nejvíce na dekadentní styl psaní. Dále můžeme uvést například A. Samaina, symbolistního básníka, jenž je autorem pěti básnických sbírek. V periodiku však byly představeny pouze čtyři jeho básnické sbírky. Jednalo se o básnické sbírky „*Au jardin de l'infante*“ (1893), „*Le chariot d'or*“ (1900), „*Aux flancs du vase*“ (1898) a také byla představena sbírka „*Symphonie héroïque*“ (1901). Z jeho nejslavnější sbírky „*Au jardin de l'infante*“ bylo v periodiku přeloženo básní pět; „*Mon âme est une infante*“ (*Má duše infantkou*), „*Promenade à l'étang*“ (*Procházka u rybníka*), „*Arpège*“ (*Arpeggio*), „*L'Hermaphrodite*“ (*Hermafrodit*) a poslední „*Silence*“ (*Ticho*). Ze sbírky „*Le chariot d'or*“ byly otištěny básně dvě, a to báseň „*Elégie*“ (*Elegie*) a báseň „*Soir*“ (*Večer*). Z básnické sbírky „*Symphonie héroïque*“ bylo přeloženo jen jedno dílo, a to „*Vision*“ (*Vise*). Taktéž ze sbírky „*Aux flancs du vase*“ byla přeložena jen jedna jeho báseň, „*Xanthis*“ (*Xanthis*). S překlady jeho poezie je spojováno jméno Františka Bíbla, který v revue překládá také pod užívaným pseudonymem Jan Hart. Podstatně menšího počtu překladů se také ujal A. Procházka. V periodiku bylo představeno také jméno Henryho

de Régniera, který působil jako básník a prozaik. V revue byly otištěny některé překlady z jeho sbírky básní „*Scény v soumraku*“, kterých se ujal také František Bibl.

Dalším známým jménem, které bylo s časopisem spojováno častěji bylo jméno F. Jammese, básníka a spisovatele orientujícího se na témata křesťanská. Mimo jiné se také věnoval dramaturgii a kritice. O jeho překlady se v revue zasloužil především B. Reynek. Jammesova tvorba představovala značné množství básnických sbírek. V revue však byly otištěny pouze básně, které spadají do jeho nejznámější sbírky, kterou je „*De l'Angélu de l'aube à l'Angélu du soir*“ (1898). Konkrétně bylo přeloženo a následně otištěno pět básní, jejichž překladu se ujal Bohuslav Reynek. Jednalo se o následující díla: „*Viens, je te mettrai*“ (*Pojď, zavěším Ti*), „*Le village à midi*“ (*Ves v poledne*), „*Au moulin du bois froid*“ (*Ve chladném lese u mlýna*), „*À Jeanna Fort*“ (*Janě Fortové*) a poslední básní bylo dílo „*Oh! Ce parfum...*“ (*Ó dětství vůně*). Překlady těchto francouzských autorů se v revue objevovaly v největším množství.

V časopise byly však otiskovány i překlady autorů českému prostředí méně známé. S těmito jmény jsme se však setkali pouze jednou, jejich jména se opakovaně neobjevovala. Jedním z autorů, jehož překlady taktéž nebyly četné byl i Théodore Hannon, který byl mimo jiné také malířem. V periodiku byly přeloženy hned čtyři Hannonovy básně, „*Bouřlivé víno*“, „*Dvorný spleen*“, „*Ex-voto*“ a „*Rozjitřené moře*“, překladu všech jeho básní se v revue ujal A. Procházka. Také překlady Paula Valéryho se v menším množství v revue objevily, konkrétně byly přeloženy tři jeho básně, dvě básně ze sbírky „*Charmes*“ (1922) a jedna báseň pocházející ze sbírky „*Album de vers anciens*“ (1920). Poslední Valéryho sbírkou byla sbírka „*Hors recueil ou recueil à définir*“, díla z této sbírky se ale v revue neobjevila. Překlady dalších francouzských autorů se v periodiku objevily pouze jednou, nanejvýš dvakrát. Mezi autory, s jejichž překlady se čtenáři v periodiku setkávali jen zřídka patřilo například jméno Tristana Corbièra, vlastním jménem Édouard-Joachim Corbière. Jedná se o básníka, jenž je autorem jediné sbírky, a to „*Les Amours jaunes*“ (*Žluté lásky*) z roku 1873. Tento básník byl také jedním z autorů, které objevil Paul Verlaine a poté jméno uvedl ve svém díle „*Prokletí básníci*.“ Dalším méně známým básníkem byl Charles Cros, francouzský symbolista, který se scházel s parnasisty a navázal známosti také s Verlainem a Rimbaudem. Do povědomí širší veřejnosti se však nedostal.⁵⁸ V periodiku se také

---

⁵⁸ ŠRÁMEK, J., *Panorama francouzské literatury od počátku po současnost*, s. 388

objevilo jméno Stuarda Merilla⁵⁹, orientujícího se také na symbolismus, který byl však amerického původu. Nicméně jeho tvorba vznikala a vycházela v Paříži. Ani Jules Laforgue nebyl s *Moderní revue* často spojován. Laforgue byl jedním z největších básníků dekadentního směru. Jeho básnická sbírka s titulem „*Les Complaintes*“ (*Žalozpěvy*) z roku 1885 vykresluje jeden z nejlepších vzorů dekadentní poezie.⁶⁰ Tito a další autoři byli s časopisem spojováni nejméně a obecně se jejich jména v českém prostředí dostávala do povědomí čtenářů velmi zřídka.

6.2. Čeští překladatelé

Českým překladatelem, který se zasloužil o přispívání a publikování nejvíce, byl zakladatel A. Procházka, který překládal hned z několika jazyků, nejvíce však z jazyka francouzského. Jeho texty často vycházely pod jeho různými pseudonymy (Lambert Lakosil, František Jelínek, Ignát Ctibor, aj.). Procházka v revue přeložil 72 francouzských básní, přeložil téměř všechna díla tzv. prokletých básníků, dále básně P. Valéryho – „*Le Vin perdu*“ (*Zmařené víno*), „*Hélène*“ (*Helena, smutná královna*) a dílo „*La Fausse morte*“ (*Šalebná mrtvá*). Valéryho mimo jiné překládal i Josef Palivec, který se také zasloužil o několik překladů francouzské poezie. Další jeho četné překlady patřily básním francouzského autora T. Hannonna, Procházka přeložil v časopise pět jeho básní. Překlady básní ostatních autorů, kterých se Procházka ujal, již nebyly tak početné, jednalo se o jeden až dva překlady. Procházka do revue přispěl hojným počtem překladů francouzsky píšících básníků, publikoval však také básně vlastní. Jednou z jeho nejznámějších básnických sbírek je sbírka s názvem „*Prostibolo duše*“, jedná se o sbírku dekadentního typu obsahující šest básní, které jsou navíc doprovázeny ilustracemi K. Hlaváčka. Sbíрка vyšla v zimě roku 1894, ale datována je až o rok později, tedy v roce 1895. Mimo tuto básnickou sbírku psal také nejrůznější kritiky a eseje, ty už byly známé méně.

Dalším českým literátem, který se v revue zasloužil o velký počet překladů byl Emanuel Lešetický z Lešehradu, který spadl do skupiny dekadentů. Emanuel Lešehrad byl český spisovatel, básník, kritik, překladatel a také dramatik. Počátky jeho tvorby byly ovlivněny tzv. prokletými básníky, jejichž díla později také překládal. Mimo jiné se v revue zasloužil o překlady děl od básníka Emmanuela Delbousqueta a jeho básně

---

⁵⁹ *Tamtéž*, s. 389

⁶⁰ *Tamtéž*, s. 394

„*Smutek večera*“, Marca Legranda – „*Obě růže*“ nebo také Andrého Magra – „*Idylla*“, „*Očekávání*“. Zasloužil se také o překlady autorů, jež v revue otištěny nebyly. Byli to francouzští básníci Stéphane Mallarmé, Paul Verlaine, ale také americký spisovatel Walt Whitman. Emanuel Lešehrad se mimo jiné zasloužil o uvedení poezie v českém prostředí zcela cizí, jedná se o poezii japonskou a islandskou. Lešehradova tvorba byla velmi pestrá, od básnické tvorby až po nejrůznější eseje a memoáry. Co se týče stránky poetické, vydal dílo „*Smutné kraje*“ (1898), „*Květy samoty*“ (1899), „*Cestou k ráji*“ (1901) a řadu dalších děl.

Jan Hart, vlastním jménem František Bibl, nejvíce překládal symbolistního básníka, A. Samaina. Přeložil 12 jeho děl, mezi které patří například „*Elégie*“ (*Elegie*), „*Cléopâtre*“ (*Kleopatra*), „*Hermaphrodite*“ (*Hermafrodit*) nebo „*Silence*“ (*Ticho*). Jediný překlad patřil také Henrimu de Régnier a jeho dílu „*Scény v soumraku*“. Dalším úspěšným překladatelem v periodiku byl S. K. Neumann, který mimo jazyk francouzský, překládal taktéž díla z jazyka ruského. Také Neumann se orientoval na tzv. prokleté básníky, konkrétně na P. Verlaina a jeho dílo „*Nascita de Venere*“, dále se postaral o překlad básně „*Okolí*“ od Paula Briquela, „*Šedé lásky*“ od A. S. Fleuryho nebo „*Kurtisána*“ (*Courtisane*) od Alberta Lantoina. Neumann se zároveň zasloužil o první české vydání básnického díla „*Opilý koráb*“ (*Le Bateau ivre*) z roku 1871 od J. A. Rimbauda, jehož překlad vyšel roku 1908.

Ostatní překladatelé už nebyli tak aktivní, v časopise překládali méně, většinou šlo zhruba o pět až deset překladů. Jednalo se o J. Krecara, který přeložil tři díla Verlainova a dvě Baudelairova. Do revue také přispěl tvorbou vlastní, uvedl například báseň „*Jaro*“ nebo „*Ulice*“. Dále E. Kleiner, taktéž se orientující na Baudelairova díla; „*Krajina*“ (*Paysage*), „*Hymna kráse*“ (*Hymne à la beauté*). Také Kleiner uvedl vlastní texty, u něho to byla například báseň „*Hrozen*“. Dalším překladatelem byl Bohuslav Reynek, básník a překladatel z jazyka francouzského a německého. První jeho tvorba v revue byla otištěna až v roce 1913. V *Moderní revue* se zasloužil o překlad Francise Jammese. Bylo přeloženo celkem pět jeho básní ze sbírky „*De l'Angélu de l'aube à l'Angélu du soir*“. Mimo Jammese překládal tako jiné francouzské básníky, ujal se překladů děl T. Corbièra, P. Valéryho nebo také P. Verlaina. Také v překladu z jazyka německého byl velmi úspěšný. Byl prvním českým překladatelem orientujícím se na expresionistické básníky. Kromě spolupráce s *Moderní revue*, Reynek také vydal celou

řadu textů knižně. K jeho známějším dílům se řadí sbírka „*Rybí šupiny*“ a sbírka „*Had na sněhu*“, obě tyto básnické sbírky jsou psány v próze.⁶¹

V neposlední řadě se o překlad zasloužil také Procházkův nejbližší spolupracovník, Jiří Karásek ze Lvovic, vlastním jménem Josef Karásek, taktéž představitel české dekadence. Vyjma básní se věnoval také kritice, ve které se zaměřoval na impresionistické postupy. Karásek v časopise přeložil pouze dvě básně, první z nich bylo dílo od Joachima Gasqueta – „*Hymna k vítězství*“ a druhý překlad od Andrého Lebey – „*Salomé*“. I Karásek napsal několik básnických sbírek; „*Zazděná okna*“ (1894), „*Sodoma*“ z roku 1895, která však byla konfiskována. Důvodem byl mravně závadný obsah. Dále „*Kniha aristokratická*“ (1896) a sbírka „*Sexus necans*“ (1897).

Je důležité zmínit, že překlady, které v *Moderní revue* za její období vyšly, nebyly ve většině případů prvními uvedenými do českého prostředí. Řada z nich vycházela až později, s cílem revidovat překlady starší a přinést tak do české literatury modernější koncepci tvorby. Tuto situaci můžeme vidět zejména u českého překladatele Jaroslava Vrchlického (1853–1912). Jeden z nejvýznamnějších českých překladatelů, který se orientoval na překlady z jazyka francouzského, byl právě Jaroslav Vrchlický.

Jaroslav Vrchlický, vlastním jménem Emil Jakub Frida, český spisovatel, básník a překladatel. Mimo jazyk francouzský překládal také z dalších 17 jazyků (italština, španělština, němčina, aj.). Cílem Vrchlického při překladu bylo zejména přiblížit českému prostředí neznámé myšleny a témata, ale také seznámit českou literaturu s cizími formami. Vrchlický se od ostatních českých překladatelů velmi odlišoval, chtěl nejprve vytvořit báseň českou po stránce formální, a teprve na druhé místo řadil její vztah k předloze. Vrchlický se tedy vzdaloval od originálu, snažil se využít svou básnickou kreativitu.⁶²

Básníci spadající do *České moderny* navázali na první překlady Vrchlického a snažili se původní jeho překlady revidovat. Museli se však zpočátku vyrovnat se způsobem, který Vrchlický při překladech používá, a s ostrými kritikami, které byly na jeho tvorbu ze všech stran vrhány. Kromě Šaldy, Procházky a Karáska, svůj názor vyjádřil také T. G. Masaryk. Masarykova nespokojenost spočívala zejména

⁶¹ OPELÍK, J. a kol., *Lexikon české literatury 3/II*, s. 1242

⁶² LEVÝ, J. *České teorie překladu*, s. 171

v nepřesnosti a v překládání z druhé ruky. Masaryk vyžadoval, aby překladatel respektoval historické skutečnosti a těch se držel.⁶³

S prvními Baudelairovými překlady se české prostředí setkává díky Jaroslavu Vrchlickému, který přináší malou část Baudelairovy tvorby. Jednalo se o básně „*Jeu d'eau*“ (Vodotrysk) a „*L'âme du vin*“ (Duše vína). Obě tyto básně Vrchlický uveřejnil v časopise *Lumír*, roku 1875. O několik let později, roku 1896, vyšel třetinový výbor z „*Květů zla*“, o tento překlad se postaral Vrchlický spolu s Jaroslavem Gollem. Na jejich překlady však byly brzy vrženy ostré kritiky, a to v podobě reakcí F. X. Šaldy, ale také J. Karáska a A. Procházky. Dalo by se říct, že F. X. Šalda byl s knihou nespokojený již od prvních stránek. „*Kritická podobizna, (Baudelairova), kterou p. Vrchlický položil v čele knížčky, je velmi obšrným výpisem životopisným, ale příliš stručným a povrchním rozbořem literárně psychologickým a kritickým.*“⁶⁴ Šaldu Vrchlického práce neuspokojila ani jako výbor, ani jako překlad. „*Od výboru žádáme předem, aby byl charakteristický, aby podával typické ukázky rozhodné pro duševní podobiznu autorovu.*“⁶⁵ Dále se kritik vyjádřil k vlastnímu překladu: „*Četl jsem překlad a nerozuměl jsem mu leckde ani, takové retorické, temné uzly slov splekli do něho překladatelé*“⁶⁶ „*Jak je to prázdné, retorické a cizí originálu, jak bezbarvé a banální*“⁶⁷

Aby čtenář porozuměl kritice, se kterou je sbírka úzce spjata, je třeba uvést překlady obou dvou autorů, společně s francouzským originálem, kde můžeme sledovat rozdíly v překladu. Uvedeme pouze první a poslední sloku díla „*Hymna kráse*“, konkrétně tedy v podání Jaroslava Vrchlického a Emila Kleinera. Obě dvě ukázky budou doprovázeny originálem.

---

⁶³ *Tamtéž*, s. 187

⁶⁴ Citováno podle: ZAPLETALOVÁ Klára, *Vrchlického překlady z francouzské poezie*, České Budějovice: Filosofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2012, 31 s. Bakalářská práce

⁶⁵ *Tamtéž*, s. 31

⁶⁶ *Tamtéž*, s. 31

⁶⁷ *Tamtéž*, s. 32

Hymna kráse (Emil Kleiner)

Jdeš s výšin oblačných či stoupáš z hlubiny,
Ó krásu? Pekelným a božským pohledem
Ve vírnou vrháš změt' dobro i zločiny,
A tebou spíti se jak vínem dovedem.

Ať z Boha, z ďábla jsi, Anděl či Siréna,
Co sejde, vílo má, jen sametný tvůj hled
Ó vůni, hudbo, ó má paní zbožněná!
Svět hnusu zbaví-li a sejme tíhu let?

Hymna kráse (Jaroslav Vrchlický)

Jdeš z hlubin oblohy, či z propasti dna vcházíš,
O krásu? V zraku tvém zřím ráj i pekla pal,
Jím zločin ve zmatek se zásluhami házíš,
A proto bych tak rád tě k vínu přirovnal.

Ať Anděl, Siréna, Ďas, Bůh se v tobě sklání,
Co na tom, tebou-li, tvým okem plným hvězd,
Ó rytme, paprsku, ó vůně, má jen paní!
Svět méně ohyzdným, čas méně trapným jest.

Hymne à la Beauté (Charles Baudelaire)

Viens-tu du ciel profond ou sors-tu de l'abîme,

Ô Beauté? Ton regard, infernal et divin.

Verse confusément le bienfait et le crime,

Et l'on peut pour cela te comparer au vin.

Du Satan ou de Dieu, qu'importe? Ange ou Sirène,

Qu'importe, si tu rends, fée aux yeux des velours,

Rythme, parfum, lueur, ô mon unique reine!

L'univers moins hideux et les instants moins lourds?

Dalším překladatelem Baudelairových básní byl A. Procházka, který v revue přeložil většinu jeho děl. Procházka se k Baudelairově tvorbě hlásil již ve své básnické sbírce „*Prostibolo duše*“ (1895). Své překlady publikoval v letech 1891 a 1917. Dále pak ve své antologii „*Cizí básníci*“ (1916, 1919). O překlady Baudelairovy tvorby se pokoušela řada dalších českých překladatelů, v podobě Emanuela z Lešehradu, Jaroslava Haasze, ale také Viktora Dyka a Karla Čapka.

Dalším dílem, které je spojeno s novější revizí, je dílo P. Verlaina, konkrétně báseň „*Colloque sentimental*“ (*Sentimentální rozhovor*), jež byla publikována v roce 1869. O vůbec první překlad se zřejmě postaral Jaroslav Vrchlický, ve své antologii „*Moderní básníci francouzští*“, a to roku 1893. Pozměněný překlad této básně se později objevuje v *Moderní revue* z roku 1917, v tomto případě se překladu ujal Jarmil Krezar.⁶⁸

---

⁶⁸ Moderní básníci francouzští – Wikizdroje. [online], [cit. 2018-04-26]. Dostupné z: https://cs.wikisource.org/wiki/Modern%C3%AD_b%C3%A1sn%C3%ADci_francouz%C5%A1t%C3%A1D

Závěr

Tato bakalářská práce se zaměřuje na to, jakým způsobem přispěla *Moderní revue* k uvádění francouzských autorů a jejich tvorby do českého prostředí. Výchozím zdrojem pro tuto práci byl časopis *Moderní revue*, který v českém prostředí působil v letech 1894–1925. Ve své práci jsem se nejprve pokusila charakterizovat období a literaturu 19. a počátku 20. století a poté jsem čtenářům přiblížila *Moderní revue*; od vzniku prvního čísla, přes nejrůznější finanční problémy, se kterými se periodikum potýkalo až do smrti hlavního protagonisty A. Procházky.

Nezapomněla jsem také zmínit krátkou kapitolu týkající se českého překladatelství. Další kapitoly se orientovaly už konkrétně k básním, básníkům a překladatelům. Podle přehledu překladů z kapitoly páté (str. 21-27) který jsem v bakalářské práci vypracovala, si můžeme všimnout, že se v periodiku objevovaly překlady básníků, kteří patřili nejčastěji k národnosti francouzské. Jednalo se zhruba o 67 francouzských básníků, jejichž textů se naši překladatelé zhostili a do *Moderní revue* je přeložili. Vůbec nejčastěji byla s periodikem spojována jména tzv. prokletých básníků; Paula Verlaina a Charlese Baudelaira. V periodiku bylo otištěno více než deset překladů každého z nich. K českým překladatelům, kteří se ujali jejich básní, patřili zejména hlavní aktér *Moderní revue*, A. Procházka, jehož jméno se s překlady spojovalo nejvíce. Procházka v periodiku přeložil konkrétně 72 francouzských básní. Kromě Procházky překládal Verlaina také J. Krecar nebo S. K. Neumann.

Z přehledu můžeme také vyčíst, že se v revue objevovala také jména neznámých autorů. Překlady těchto básníků nebyly tak početné, jednalo se o jeden až tři překlady. S prvními českými překlady je spojováno jméno Jaroslava Vrchlického, jehož způsob překládání se od ostatních překladatelů velmi odlišoval, také proto byl ze spousty stran kritizován. Pozdější generace, konkrétně *Česká moderna* a členové působící v *Moderní revue* se snažili tyto starší překlady Vrchlického a dalších překladatelů revidovat. Tento případ můžeme vidět u Baudelairova díla „*Květy zla*“, kdy se prvního překladu ujal právě Vrchlický společně s J. Gollem. Právě na tyto překlady byly vrhány ostré kritiky ze strany F. X. Šaldy, J. Karáska a dokonce A. Procházky. Dalším příkladem byla báseň „*Colloque sentimental*“ (*Sentimentální rozhovor*) od Paula Verlaina, jež byla publikována v roce 1869. První překlad tohoto díla se poprvé objevil ve Vrchlického antologii „*Moderní básníci francouzští*“.

Na základě přehledu překladů, který byl vypracován, a dalších analýz můžeme usoudit, že *Moderní revue* přispěla k popularizaci francouzských autorů a jejich tvorby na našem území, dále se *Moderní revue* snažila obohatit povědomí čtenářů o již známých francouzských básnících. *Moderní revue* také chtěla čtenářům ukázat úzkou spolupráci a spojení francouzského a českého prostředí, a to zejména v období mezi válkami.

Résumé

Ce mémoire raconte comment la *Revue Moderne* a contribué à l'introduction des auteurs français et leurs créations dans l'environnement tchèque. La source initiale de ce mémoire fut le périodique *Revue Moderne* qui est apparu dans l'environnement tchèque dans les années 1894–1925. Des artistes issus du mouvement de la poésie symboliste et décadente se sont associés à la *Revue Moderne*.

Tout d'abord, j'ai caractérisé la période et la littérature du XIXe et du début du XXe siècle. J'ai présenté aux lecteurs la *Revue Moderne*, les membres, la façon dont ils ont travaillé. J'ai aussi mentionné un chapitre qui aborde la traduction tchèque. La deuxième partie est spécifique car j'ai élaboré un tableau récapitulatif des traductions qui ont été publiées à l'époque dans le périodique auquel j'ai ensuite analysé des traductions, des poètes et des traducteurs tchèques. Le périodique était le plus étroitement associé aux auteurs français parce qu'il s'agissait d'environ 67 auteurs.

Quelques oeuvres de ces poètes ont été traduites et ensuite publiées dans le périodique. Dans la *Revue Moderne* étaient le plus souvent imprimées des oeuvres des surnommés poètes maudits; Charles Baudelaire et Paul Verlaine. Les traductions de leurs poèmes a pris le protagoniste, Arnošt Procházka, le fondateur du périodique. Ce traducteur a le plus contribué au périodique car il a traduit plus de 70 poèmes français. Excepté Procházka, ce fut Jarmil Krecar ou S. K. Neumann qui traduisaient leurs productions. Même si le périodique est souvent associé aux poètes dits maudits, ils n'étaient pas les seuls poètes dont les oeuvres ont été traduites par des écrivains tchèques. Nous pouvons citer par exemple Albert Samain, un poète symboliste, dont les traductions ont été obtenues par František Bíbl et Francis Jammes dont la production est également apparue plus fréquemment dans la revue. Cependant, les noms d'auteurs moins connus sont également associés à la revue. Les traductions de ces français n'étaient pas si nombreuses, il s'agissait d'une à trois traductions. Parmi ces poètes nous pouvons citer Tristan Corbière, Alfred Giraud, Stuart Merrill, et Charles Cros.

Les premières traductions tchèques sont associées au nom de Jaroslav Vrchlický dont la traduction par d'autres traducteurs était très différente, et il a donc été critiqué par de nombreuses parties. Les générations plus jeunes, concrètement la *Moderne tchèque* et les membres de la *Revue Moderne* tentent de réviser ces anciennes traductions de Vrchlický et d'autres traducteurs. Ce cas peut être vu dans le recueil

“*Fleurs du mal*“ de Baudelaire quand Vrchlický avec Jaroslav Goll ont pris la première traduction. Ce sont précisément ces traductions qui ont été vivement critiquées par F. X. Šalda, J. Karásek et même A. Procházka. Autre exemple, on peut citer le poème “*Colloque sentimental*“ de Paul Verlaine, publié en 1869. La première traduction de cet ouvrage est parue dans l’anthologie de Vrchlický “*Les poètes français modernes*“, en 1893. Une traduction modifiée de ce poème apparaît plus tard dans la *Revue Moderne*, en 1917 avec la traduction tchèque de Jarmil Krekar.

Sur la base d’un tableau récapitulatif que j’ai élaboré et des autres analyses, nous pouvons estimer que la *Revue Moderne* a contribué à la popularisation des auteurs français et à leur production sur notre territoire. Le périodique a essayé d’enrichir la conscience des lecteurs des poètes français bien connus. La *Revue Moderne* voulait également montrer aux lecteurs la coopération et une connexion étroite d’un environnement français et tchèque, en particulier pendant les guerres.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

BAUDELAIRE, Charles, *Květy zla*. Přeložil Vítězslav Nezval. 1. vyd. Praha: Československý spisovatel, 2013. 184 s. ISBN 978-80-7459-092-4

BLAŽÍČEK, Přemysl, a kol. *Dějiny české literatury IV*. 1. vyd. Praha: Victoria publishing, a.s., 1995. 714 s. ISBN 80-85865-48-3.

BURIÁNEK, František, *Česká literatura první poloviny XX. století*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. 74 s. ISBN 17-237-88

HRALA, Milan a kol., *Kapitoly z dějin českého překladu*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 271 s. ISBN 80-246-0386-1

KARPATSKÝ, Dušan, *Malý labyrint literatury*. 3. doplněné vyd. Praha: Albatros Publishing House, 2001. 671 s. ISBN 80-00-00972-2

LEHÁR, Jan a kol. *Česká literatura od počátků k dnešku*. 2. doplněné vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. 1082 s. ISBN 978-80-7106-963-8

LEVÝ, Jiří, *České teorie překladu: vývoj překladatelských teorií a metod v české literatuře*. 2. vyd. Praha: Ivo Železný, nakladatelství a vydavatelství, spol. s.r.o., 1996. 273.s ISBN 80-237-1735-9

OPELÍK, Jiří a kol. *Lexikon české literatury 2/I: osobnosti, díla, instituce*. 1. vyd. Praha: Academia, 1993. 592 s. ISBN 80-200-0345-2

OPELÍK, Jiří a kol. *Lexikon české literatury 2/II: osobnosti, díla, instituce*. 1. vyd. Praha: Academia 1993. 780 s. ISBN 80-200-0469-6

OPELÍK, Jiří a kol. *Lexikon české literatury 3/II*. 1. vyd. Praha: Academia, 2000. 1522 s. ISBN 80-200-0708-3

ŠRÁMEK, Jiří, *Dějiny francouzské literatury v kostce*. 1. vyd. Olomouc: Votobia, 1997. 469 s. ISBN 80-7198-240-7

ŠRÁMEK, Jiří. *Panorama francouzské literatury od počátku po současnost*. Brno: Host, 2012. 715 s. ISBN 978-80-7294-565-8

URBAN, Otto M. – MERHAUT, Luboš., *Moderní revue pro literaturu, umění a život*. 1. vyd. Praha: TORST, 1995. 396 s. ISBN 80-85639-63-7

ZAPLETALOVÁ Klára, *Vrchlického překlady z francouzské poezie*, České Budějovice: Filosofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2012, 31 s.
Bakalářská práce

Internetové zdroje

Digitální knihovna, Moderní revue [online], [cit. 2017-12-4], dostupné z <http://www.digitalniknihovna.cz/cbvk/periodical/uuid:ae75fb18-435d-11dd-b505-00145e5790ea>

Les Illuminations (Rimbaud) – Wikipédia. [online], [cit. 2018-04-24]. Dostupné z [https://fr.wikipedia.org/wiki/Les_Illuminations_\(Rimbaud\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Les_Illuminations_(Rimbaud))

Albert SAMAIN: poèmes, biographie, oeuvres et recueils. Poème du jour, recueils de poèmes, biographie et oeuvres complètes des grands poètes [online], [cit. 2018-04-24]. Dostupné z <http://www.unjourunpoeme.fr/auteurs/samain-albert>

Les grands classiques, Paul Verlaine [online], [2018-03-18]. Dostupné z https://poesie.webnet.fr/lesgrandsclassiques/poemes/paul_verlaine/paul_verlaine.html

Parnasismus – Wikipedie. [online], [cit. 2018-04-28]. Dostupné z <https://cs.wikipedia.org/wiki/Parnasismus>

Moderní básníci francouzští – Wikizdroje. [online], [cit. 2018-04-26]. Dostupné z https://cs.wikisource.org/wiki/Modern%C3%AD_b%C3%A1sn%C3%ADci_francouz%C5%A1t%C3%AD